

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 5851/13

לפני :
כבוד השופט א' רובינשטיין
כבוד השופט י' דנציגר
כבוד השופט א' שהם

העותרים :
1. אביגיל קושלבסקי
2. רחל גולדשטיין
3. יפעת מלק
4. תהילה פרידמן
5. יעל איבגי
6. אושרת אליאסיאן
7. שושנה בלומה ברג
8. שירה מזרחי
9. גילה מקס
10. בית שולמית (ע"ר)

נגד

המשיבים :
1. המועצה להשכלה גבוהה
2. ועדת תכנון ותקציב
3. שר החינוך, יו"ר המל"ג, הרב שי פירון
4. יו"ר הות"ת, פרופ' מנואל טרכטנברג
5. אוניברסיטת בן גוריון
6. האוניברסיטה העברית ירושלים
7. אוניברסיטת בר אילן
8. אוניברסיטת תל אבי
9. בצלאל - אקדמיה לאומנות ועיצוב
10. אוניברסיטת אריאל
11. מכללת הדסה
12. בית הספר הגבוה לטכנולוגיה, מכון "טל"
13. המכללה החרדית ירושלים
14. בית ספר גבוה לאומנות לציבור החרדי - אמן
15. קמפוס שטראוס
16. מבח"ר בני ברק
17. מכון דעת

עתירה למתן צו על תנאי וצו ביניים

כ"ו בתשרי התשע"ד (30.9.13)

עו"ד אברהם ברזל

תאריך הישיבה :

בשם העותרים :

בשם המשיבים 4-1 :	עו"ד יובל רויטמן ; עו"ד יצחק ברט
בשם המשיבה 5-8 :	עו"ד אלמוג סלע
בשם המשיבות 9, 12 ו-17 :	עו"ד יאיר זלנפרוינד
בשם המשיבה 11 :	עו"ד יהודה גלט
בשם המשיבה 16 :	עו"ד יצחק גולדשטיין ; עו"ד אבנר יפרח

פסק-דין

השופט א' רובינשטיין:

א. עתירה זו מסבה עצמה על השאלה "מיהו חרדי". מיזם של הועדה לתכנון ולתקצוב במועצה להשכלה גבוהה (ות"ת) מאפשר הקמתן של מסגרות אקדמיות ייחודיות בתוככי האוניברסיטאות – מח"רים – הקולטות בוגרי מוסדות חרדיים. חרדיים לעניין זה מוגדרים, לגבי בנים – כבוגרי ישיבות (מוסדות חינוך תרבותיים ייחודיים כהגדרתם בחוק מוסדות חינוך תרבותיים ייחודיים, תשס"ח-2008), ולגבי בנות, כבוגרות מוסדות בעלי ארחות דת ותפיסת עולם חרדית שבפיקוח "אחר" (כנמסר) של משרד החינוך, קרי, לא בפיקוח החינוך הממלכתי הדתי. הות"ת הגביל את הקליטה לתכניות המח"רים לחרדים לפי הגדרות אלה בלבד. עם זאת, נוכח קיומם של מספר מוסדות חרדיים שקיימו לאורך שנים תכניות לימודים בשיתוף עם האוניברסיטאות (המעניקות ללומדות וללומדים תארים), הותר למוסדות אלה – "פלטפורמות" לפי התייחסות ות"ת – לקלוט בשנה הבעל"ט 15% תלמידים שאינם בהגדרת חרדים, ואחוז זה אמור לרדת בשנים הקרובות.

ב. העותר 10 הוא בית ספר תיכון חרדי לאומי לבנות, הכולל בנות חרדיות ובנות מציבור דתי לאומי, והוא מצוי בפיקוח החינוך הממלכתי דתי. על פי אמות המידה שנקבעו, הוא אינו נכנס לזכאים להגדרת "חרדי" ועל כן לכניסה למח"רים, אף כי ניתן לקבל את בוגרותיו במסגרת 15% שאושרו ל"פלטפורמות" כאמור. העותרות 1-9 הן תלמידותיו הבוגרות, שלחלקן ייצא פתרון במסגרת האמורה אך לחלקן למרבה הצער לא. בית הספר ובוגרותיו קובלים בעתירה על אי כלילתם במח"רים. נציין כי הטיפול המשפטי לקראת העתירה החל באוגוסט 2013 והעתירה הוגשה בשלהי אוגוסט, וגם לגורם זה רלבנטיות ביכולת לטפל באופן סדור בשאלה שמעוררת העתירה, לקראת שנת לימודים זו.

ג. שמענו בהרחבה את העותרים ואת המשיבים. משיבי המדינה עמדו על כך שהמדובר בתכנית ניסויית ("פיילוט") שעל פי לקחים שיופקו בה יוחלט בהמשך לגבי

הרחבתה או צמצומה. האוניברסיטאות המשיבות רואות עצמן כפופות להנחיות הות"ת. המשיבה 11 הצטרפה לעמדת המדינה. משיבי ה"פלטפורמות" סבורים כי ההגבלות אינן מוצדקות, וראשת אחד הגופים הללו (משיבה 13) סבורה גם, כי אין לכלול את החוזרים בתשובה במכסות כאלה ואחרות, כפי שנימקה. שמענו את דברי מנהל העותרת 10, שדיבר בכאב על מאמצי בית ספרו לאפשר לבוגרותיו החרדיות (ולא רק הדתיות הלאומיות) לימודים במסגרת אקדמית חרדית (מעבר לאלה שיתקבלו במכסת 15% הנזכרת), בנימוק כי אם לא כן, לא יוכלו הבוגרות החרדיות ללמוד באוניברסיטאות.

ד. חוששנו כי אין בידינו להיעתר לעתירה. מעבר ללוח הזמנים הקצר, לגופם של דברים איננו יכולים, בודאי לעת הזאת, לזהות אי סבירות, מכל מקום אי סבירות קיצונית, בעמדת הות"ת, שפתחה במהלך הנתון בהמשך לשינויים. פשיטא כי כל קביעת "קו פדות" מותרת מי שמעבר לקו בתסכול, אך אין מנוס מקביעת גבול כלשהו, והדבר בא לביטוי בתחומים שונים; כך גם בנידון דידן, לעניין "מיהו חרדי". אין פירוש הדבר שהמדובר בסוף פסוק, והרי הות"ת מצהירה שהדברים ייבדקו "תוך כדי תנועה". לטעמנו יש מקום לשוב ולבדוק את ההגדרות לקראת שנת הלימודים תשע"ה, על פי לקחים שיופקו, לרבות הטענות שהשמיעו העותרות ומשיבות ה"פלטפורמות", וכמובן נאמרים הדברים בלא נטיעת מסורות.

ה. אנו שמחים שלחלק מן העותרות ימצא פתרון כאמור. אנו מקוים שבמידת האפשר ייבדק גם עניינן של אחרות המעוניינות בלימודים באוניברסיטאות בהרשמה מאוחרת, לפי המקובל באוניברסיטאות ובמוסדות רלבנטיים אחרים ויכולותיהם.

ו. בנתון לאמור נמחקת העתירה בלא צו להוצאות.

ניתן היום, כ"ז בתשרי תשע"ד (1.10.2013).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט